

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. Є. ЖУКОВСЬКОГО
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»**

**КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

ЗБІРНИК ТЕЗ

II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ
РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»**

22 березня 2024 року

Харків - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. Є. ЖУКОВСЬКОГО
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ

II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ,
ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ
РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

22 березня 2024 року

Харків – 2024

УДК 796(063)

A43

Актуальні питання фізичного виховання, спорту, здорового способу та якості життя різних верств населення : збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (електронне видання), 22 березня 2024 року. Харків : Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2024. 372 с.

У збірнику представлені тези за напрямками роботи конференції: фізичне виховання та рухова активність різних верств населення; удосконалення підготовки спортсменів; олімпійський, паралімпійський та професійний спорт; проблеми формування здорового способу та якості життя людини у сучасному суспільстві.

Збірник тез представляє теоретичний і практичний інтерес для докторів, аспірантів, магістрів, студентів, тренерів, спортсменів, викладачів, наукових працівників.

Голова організаційного комітету: *Баканова О.Ф., к.фіз.вих., доцент, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.*

Організаційний комітет: *Рядова Л. О., к.фіз.вих., старший викладач кафедри, Крамаренко В. І., старший викладач кафедри.*

Редакційна колегія:

Баканова Олександра Феліксівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Рядова Ліліана Олегівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Крамаренко Валентина Іванівна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Білоус Наталія Сергіївна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Єварницький Ігор Андрійович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Єрмоменко Віталій Миколайович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Кононенко Неллі Миколаївна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Криворучко Світлана Миколаївна – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Самохін Олексій Олексійович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Слободянюк Олег Вячеславович – старший викладач кафедри фізичного виховання, спорту та реабілітації.

Затверджено

Вченою радою гуманітарно-правового факультету
Національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
(протокол № 6 від 12 березня 2024 року)

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

Задорожня Д. С. <i>Демотивуючі фактори формування здорового способу життя у молоді.....</i>	319
Корнєва Ю. В., Василенко М. М. <i>Потенціал дихальних вправ для корекції психоемоційного стану людей різного віку.....</i>	322
Лукаsevич І. І., Склярова Н. А., Забірченко Л. В. <i>Екотрофологічні підходи до системи харчування спортсменів-вегетаріанців.....</i>	326
Нікітенко Н. М. <i>Проблема формування здорового способу та якості життя у здобувачів середньої освіти.....</i>	329
Омельченко Т. Г., Пилипчук К. М. <i>Особливості харчування дівчат 17–18 років, які займаються фітнесом силової спрямованості.....</i>	334
Пахота Є. С. <i>Йога як метод оздоровчо-рекреаційної рухової активності.....</i>	338
Плачинда Т. С. <i>Формування навичок здорового способу життя у майбутніх фахівців фізичної культури та спорту в умовах сучасних трансформацій.....</i>	342
Пустовойт Б. А., Дугіна Л. В., Ладика О. В. <i>Фізична терапія пацієнтів при поєднаному ушкодженні колінного суглоба тріада турнера у післяопераційному періоді.....</i>	346
Стрельникова Є. Я. <i>Розвиток аматорського руху у волейболі міста Харкова в умовах сучасних викликів.....</i>	349
Темченко М. В. <i>Олімпійська освіта у неспортивних закладах вищої освіти.....</i>	352
Терещенко Т. О., Книш Т. В., Семенко Д. Л. <i>Реактивність організму школярів в умовах дистанційної форми навчання.....</i>	355
Футорний С. М., Лисюк С. І., Гандей О. В. <i>Управління міським біорізноманіттям під час організації та проведення спортивних подій.....</i>	359
Шепіда М. Р. <i>Результати дослідження рухової активності у здобувачів вищої освіти.....</i>	363
Шматова О. О., Гончарук Н. Л., Опадько В. В. <i>Сучасні аспекти управління процесом використання пластику в практиці спортивної індустрії.....</i>	369

Футорний С. М., д.фіз.вих., професор, завідувач кафедри
Лисюк С. І., викладач кафедри
Гандей О. В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Національний університет фізичного виховання і спорту України,
м. Київ, Україна

УПРАВЛІННЯ МІСЬКИМ БІОРИЗНОМАНІТТЯМ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ПОДІЙ

Анотація. У роботі розкриваються основні положення управління міським біорізноманіттям під час організації та проведення спортивних подій, зокрема оптимізація міського простору Парижу у зв'язку з проведенням Олімпійських ігор влітку 2024 року. Встановлено, що антропогенне середовище визначається як частина фізичного середовища, створене або змінене діяльністю людини, представляє результат процесу адаптації навколишнього середовища до власних потреб людини. Результати дослідження показали, що пристосування організму людини до умов урбанізованого середовища - штучного середовища, є невід'ємною частиною життя громади, і у практиці фізичної культури та спорту на сьогодні реалізується за допомогою таких елементів, як відкриті простори, пішохідні доріжки, велосипедні доріжки, парки і дороги, зелені дахи, адаптоване озеленення і т. д.

Ключові слова: біорізноманіття, мегаполіс, місто, навколишнє середовище, Олімпійські ігри, спортивні події.

Вступ. З досліджень урбоекології та екології спорту відомо, що фізкультурно-спортивна діяльність є особливістю міського середовища, яка має велике значення для біорізноманіття та самої природи. В свою чергу, масовий спорт і оточуюче середовище часто займають одні й ті самі міські зелені зони та можуть підтримувати один одного [1].

Фізкультурно-спортивна діяльність допомагає стимулювати міське планування та проєкти регенерації міст, надаючи унікальну можливість створити ніші для біорізноманіття і використовувати потенціал природи для здоров'я та стійкого розвитку мегаполісів [3].

Оскільки міське населення в усьому світі продовжує зростати, прагнення зробити наші міста зеленішими, більш природними та здоровішими, набирає обертів [2].

Мета дослідження: обґрунтувати основні положення управління міським біорізноманіттям під час організації та проведення спортивних подій.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилося на базі Національного університету фізичного виховання і спорту України, кафедра спортивної медицини, відповідно до плану підготовки кваліфікаційних робіт

здобувачів вищої освіти ступеня магістра, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Методи дослідження: аналіз спеціальної наукової та методичної літератури, моніторинг інформаційних джерел мережі Інтернет, метод системного аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведений аналіз наукової та методичної літератури і моніторинг ресурсів мережі Інтернет дозволив нам видокремити сім елементів міської форми та функцій, важливих для підтримки біорізноманіття у мегаполісах, а саме: розмір ділянки забудов; зв'язок у міському ландшафті; якість матриці міського ландшафту; різноманітність наявних забудов; місцева рослинність; природні і спеціальні ресурси; система управління [5].

У поєднанні ці елементи можуть допомогти містам задовольнити основні потреби біорізноманіття, а включення цих елементів до процесу підготовки, організації та проведення спортивних заходів потенційно сприятиме зменшенню негативного навантаження на оточуюче середовище [3, 4].

Враховуючи вище представлені положення нами здійснено оцінку відповідності спортивної події семи визначеним елементам міських форм та функцій підтримки біорізноманіття на прикладі Олімпійських ігор у Парижі 2024 року [4, 5].

Теоретичний аналіз даних показав, що процес підготовки до Олімпійських ігор є можливістю для інтеграції планування біорізноманіття у спортивне переоснащення міста. Оскільки Париж готується до проведення Олімпійських та Паралімпійських ігор агентство SOLIDEO, створене для оновлення та зведення спортивних об'єктів, втілює план реконструкції міста з урахуванням соціальної та екологічної спадщини Олімпійських ігор. Мета стратегії агенції SOLIDEO закладається в тому, що олімпійські об'єкти повинні змінити місцевий погляд на біорізноманіття і показати, що можна відновити біорізноманіття навіть у щільно забудованих міських районах [5].

Два елементи міської форми та функцій, важливих для підтримки біорізноманіття у містах, такі як розмір ділянки забудов і зв'язок у міському ландшафті реалізуються при плануванні і зведенні Олімпійського селища через регіональне бачення щодо розширення та об'єднання місцевих зелених зон, реконструкції існуючих та побудови майбутніх коридорів біорізноманіття вздовж залізниць та велодоріжок задля створення зв'язків як для людей, так і для природи. У межах самого селища планується створити екологічну петлю, яка забезпечить безперервний зелений коридор через забудоване середовище [3, 5].

Елемент якості матриці міського ландшафту втілюється шляхом висадження садів на дахах більшості новобудов, а решта дахів використовуватиметься для сонячних панелей. На додаток зелені дахи на різній висоті будуть спроектовані для підтримки різних типів середовищ існування,

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

змодельованих за природнім зразком, які можна знайти на різних висотах для підтримки популяцій комах, птахів і тварин.

Елемент різноманітності наявних забудов включає зведення п'яти різних типів природних селищ у безпосередній близькості один від одного. Ці місця проживання базуються на місцевих характеристиках ґрунту, присутніх в різних частинах території забудови, і будуть містити рослинні угруповання, підібрані для процвітання в різних мікрокліматичних умовах. Мозаїка типів селищ забезпечить вибір спільних середовищ існування для біорізноманіття, а також продемонструє різнобарв'я природних ландшафтів для людей [5].

Елемент місцева рослинність визначає рекомендації з озеленення Олімпійського селища, де акцент робиться на місцевих видах рослин, особливо на тих, що походять з природних чагарників та мезофільних луків і будуть стійкими до майбутніх змін клімату та умов сучасного міста. А елемент спеціальні ресурси націлений на створені локацій для збору дощової води та відтворення прохолодного простору в місцях громадського відпочинку. Ці зони також забезпечують особливі ресурси для водно-болотних видів, багатьом з яких загрожує втрата середовища існування [3, 5].

Елемент управління першочергово передбачає виявлення та усунення факторів потенційних конфліктів між створенням просторів для людей і біорізноманіття, більшість з яких вже була усунена на етапі проектування, наприклад, шляхом включення дружнього до дикої природи освітлення для підвищення безпеки в нічний час, мінімізуючи занепокоєння для нічних тварин, або зведення шумового бар'єру між місцевою швидкісною трасою та Олімпійським селищем [5].

Висновки. Підбиваючи підсумки нашого дослідження, необхідно зазначити, що інвестиції у біорізноманіття мегаполісів надають потенційну можливість для спорту створити довготривалу та соціально-позитивну спадщину для організації і проведення занять фізкультурно-спортивної спрямованості на свіжому повітрі за умов беззаперечних переваг у збереженні біорізноманіття природи міста і сприяючи фізичному та психічному здоров'ю міських мешканців.

Перспективи подальших досліджень. Отримані нами у ході дослідження дані дали змогу обґрунтувати основні положення управління міським біорізноманіттям під час організації та проведення спортивних подій, а встановлення ефективності впровадження даних рішень на практиці обумовлює перспективи подальших наших досліджень.

Список використаної літератури

1. Імас Є., Борисова О., Футорний С., Циганенко, О. Вибір екологічно безпечних територій для проведення спортивних заходів як складова концепція сталого розвитку спорту. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2022. № 2. С. 13–18.

2. Імас Є., Футорний С., Циганенко О. Гармонізація природокористування як перспективний напрям виконання положень концепції

II Всеукраїнська науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ РІЗНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ»

сталого розвитку спорту. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2022. № 1. С. 9–14.

3. Футорний С., Маслова О., Ратніков Д. Екологічний підхід до експлуатації та реабілітації спортивної інфраструктури міста. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2023. №1. С. 35–40.

4. Футорний С., Маслова О., Чернікова О. Поняття адаптації в обґрунтуванні екологічного підходу до експлуатації та реабілітації спортивної інфраструктури міста. *Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія*. 2023. № 2. С. 57–61.

5. Wheeler M., Grossinger R., Ndayishimiye E., Spotswood E., Galt R., Carbone G. Sports and urban biodiversity: a framework for achieving mutual benefits for nature and sports in cities. *IUCN and San Francisco Estuary Institute*. 2020. P. 5-26.